

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 27. Quæ sint pœnæ Clericorum cohabitantium cum mulieribus suspectis, aut alias familiarius cum illis conversantium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

c. interdixit. dist. 32. Permittitur quoque. *can. cum omnibus* illis cohabitare mulieribus, quæ sunt de personarum istarum languine junctarum familia, puta, earum ancillis; pedissequis, uti etiam uxori bus filiorum, quos illi acceperunt parentibus jam ordinatis, pro ut *Gl. in cit. c. cum omnibus. v. idoneas. Pirh. h. t. num. 1. Reiffenst. num. 8.* Quin & præter personas nominatim expressas in SS. Canonibus, quibuscumque habitare permissum clericis, veniunt & aliæ externæ, de quibus prudens suspicio turpis commercii haberi nequit juxta *cit. c. cum omnibus.* Dum ibi dicitur: *etiam eas personas, quæ fugiunt suspiciones:* V. g. quia proventu ætatis, probata virtutis & pietatis. De cætero, quod dictum de mulieribus sanguine conjunctis, intelligendum etiam de iis, etsi juvenculæ sint; cum ex hoc solo dici non debeant suspectæ, sicut ex eo ipso personæ extraneæ suspectæ esse solent. *Pirh. h. t. num. 3.* Extendendum tamen non est ad affines, etiam in primo & secundo gradu affinitatis; cum SS. Canones excipientes à prohibita per illos cohabitatione sanguine junctas, non excipient affines, inter quas, utpote non nisi mediaticibus consanguineis conjunctas, non est ista arcta & immediata conjunctio, quæ est inter consanguineos, removens ab iis suspensionem commercii carnalis. *Pirh. num. 4.* Qui tamen etiam excipientes cenlet novercam, mirum, uxorem fratris defuncti, quin & affinem in secundo gradu, dum ea clericis, vel is illi reverentiam debet. V. g. uxori patris sui defuncti. Denique, quod dictum de sacerdotibus & clericis aliis, idem dicendum de Episcopis, nimirum quod cohabitare possint mulieribus, sanguine junctis in primo & secundo gradu earumque ancillis & pedissequis. *Abb. in c. 1. h. t. Pirh. num. 5.* contra *Gl. in c. legitur. dist. 81. v. mea.* dicentem, Episcopum ne quidem matrem aut sororem secum habere posse juxta *Auth. Episcopo. C. de Episc. & cler.* quod ipsum, nimirum, ut Episcopus similisve Prælati sæcularis illas extra palatium in alia domo separata habeat & alar, *Pirh. & alii* censent honestius magisque consultum, idque vel maxime propter sacerdotes alios cum Episcopo commorantes,

Quæst. 25. Quibus mulieribus cohabitare jura prohibeant clericis?

R Esp. De jure communi prohibetur clericis cohabitare mulieribus quibuscumque, de quibus esse potest rationabilis suspicio & periculum criminis. Idque, etsi aliàs à S. S. Canonibus permissum illis cohabitare, sintque personæ conjunctissimæ, matres & sorores, multoque magis earum ancillis & sociis, ita statuitur. *c. 1. h. t. Barbol. ibid. num. 3. Pirh. h. t. num. 3.* quod *cap. proinde* non contrariatur. *cit. c. cum omnibus;* Cum hoc loquatur de feminis nullatenus suspectis, qualiter ordinariè & plerumque non sunt personæ illæ sanguine conjunctissimæ; illud verò de personis quibuscumque, dum sunt suspectæ, quales quandoque etiam esse possunt personæ illæ conjunctissimæ; cum, ut dicitur. *cit. c. 1. infligante Diabolo & in iis scelus perpetratum reperitur.* uti & illud re ipsa, antequam hic canon condederetur, perpetratum occasio fuit condendi illum, & exprimendi etiam matrem, sororem, amitam. *Barbol. Pirh. LL. cit.* Porrò clericum cohabitantem

mulieri de qua esse posset rationabilis suspicio, etiam si sit consanguinea, peccare mortaliter, censet *Barbol. in c. à nobis. h. t. num. 2.* cum *Nav. in man. c. 25. n. 109. & Comit. resp. mor. l. 1. q. 92. à princ.* quos citat. Cujus ratio esse potest, quod eo ipso, quod talis clericus præbeat occasionem suspicandi rationabiliter de se ipsum crimen, præbeat grave scandalum. Unde, ut ait *Barbol.* non sufficit illud è trivio: sufficit mihi mea conscientia, non curo, quod de me loquantur homines &c. si homines prudentes, præbita sibi ad hoc sufficiente causâ sic loquantur; cum juxta *Apost. 2. ad Cor. 8. v. 21. oporteat provide bonâ, non tantum coram Deo, sed & coram hominibus, ne nomen Domini blasphemetur.*

Quæst. 26. Quænam, etiam independenter à cohabitatione, prohibeantur clericis conversatio cum mulieribus?

R Esp. Non tantum prohibentur clerici à domibus suis suspectas remove mulieres, etiam aliunde accedentes; sed & eas in domibus propriis earum frequentare, aut etiam ubi vis locorum familiariter cum iis conversari. *Can. clericus solus. c. in omnibus. c. clerici vel continentes. dist. 81.* Quin & hæc ipsa intelligenda de mulieribus aliàs non suspectis; dum vel ipsa familiarior cum iis conversatio, crebriorque ad eas citra necessitatem accessus, & vel maxime productior solius cum sola in tenebris aut locis occultis confabulatio istiusmodi carnalis affectus & commercii suspensionem rationabilem & vehementem generet. Sic quoque prohibita est clericis conversatio cum muliere suspecta, quæ sit per nuncium & literas secretas, comprehenditurque illis verbis *c. si quisquam. h. t. & aliquo modo conversari. Barbol. ibid. num. 3.* remittens ad *Mench. de præsump. l. 5. præsump. 41. num. 10. & Carol. de Grass. de effectib. cler. eff. 26. num. 5.* Extenditur etiam hæc prohibitio ad nimiam familiaritatem domesticarum juxta *can. quorundam. dist. 34.* Estque ratio hujus prohibitionis, quod ex tali clericorum cum feminis conversatione scandalizetur populus, vilescat status clericalis dignitas, vituperetur eorum ministerium contra monitum *Apostoli 2. ad Cor. 6. & juxta illud S. Bernardi sum. 2. de resurr. dom. prope finem: quotidianis experimentis didicimus, cujus vita despicitur, restat, ut prædicatio contemnatur &c.* ac insuper lapsus carnalis periculum. De vitanda hac clericorum cura mulieribus conversatione eleganter & acriter pro more suo scribens videatur *D. Hieronymus*, pro ut refertur, *in can. hospitium. dist. 81. in Epist. ad Nepotian. & Epist. 11. ad Ageruchiam. c. 5. in Epist. ad Rustic. monach. c. 2. & Epist. 22. ad Eustoch. c. 2.* quos textus recitat *Barbol. ad cit. c. à nobis. num. 3.*

Quæst. 27. Quæ sint pænæ clericorum cohabitantium cum mulieribus suspectis, aut aliàs familiaribus cum illis conversantium?

R Esp. Fuerunt illæ jure veteri permultæ, non tamen in iis infligendis semper idem ordo servatus. Sic

Sic clerici contravenientes SS. Canonum hanc cohabitationem & conversationem prohibentium constitutionibus jubentur deponi, & fœmina à liminibus ecclesiæ arceri. *cit. can. clericus solus. can. clericus vel continentes. dist. 81.* Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, si ter monitus inveniatur loqui vel conversari cum fœmina suspecta de fornicatione cum eo, dicuntur excommunicandi, & fœmina canonicè puniendi. *cap. si quis b. r. Mulier etiam, cum qua nimiam familiaritatem habet clericus, olim in monasterium detrudi debebat. c. fraternitatis. dist. 34. Gloss. fin. in c. 2. b. r. v. canonicè.* Verùm de his accuratius paulò post, ubi agitur de pœnis concubinariorum, cum hæc etiam extendi videantur ad habentes etiam extra concubinatum cum istiusmodi suspectis mulieribus conversationem, dicente Trident. *sess. 25. c. 14. prohibet S. Synodus quibuscumque clericis ne concubinas aut alias mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra domum detinere aut una cum illis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à SS. Canonibus, vel statutis ecclesiarum puniantur.*

Quæst. 28. Concubinatus & clericus concubinaris quis, & quæ dicatur concubina?

Resp. Concubinatus, de quo hic, est illicitus, frequentatus seu consuetudinaris concubitus cum fœmina aliqua soluta in domo sua vel alibi commorante. *Farinac. pr. crim. p. 5. quæst. 138. num. 3.* Et sic clericus concubinaris dicitur non tantum ille, qui mulierem talem domi retinet continè instar uxoris, ut volunt jura civilia. *Bartol. in L. concubinam. ff. de concubinam.* Sed secundum Jus canonicum etiam ille, qui eam alibi habet, & continuam cum ea consuetudinem habet. *Farinac. loc. cit. num. 10. Bellet. disq. cleric. p. 1. §. 15. de discip. cler. num. 59. Leo. in thes. for. eccles. p. 3. c. 4. num. 27. Barbof. ad c. sicut. h. r. num. 3. citans alios, Pirh. h. r. num. 13.* Unde jam etiam patet, quæ dicatur concubina. Neque hic faciendum discrimen, inter concubinam, focariam, meretricem, quæ qualiter aliàs juxta jus civile notabiliter differant. Vide apud me *for. benef. p. 3. quæst. 216. num. 5.* De cætero ad concubinatum in ordine ad pœnas incurrendas requiritur concubitus repetitus cum una vel pluribus, saltem bis. *Pirh. loc. cit. Reiffentuel. num. 13. citans Nav. quem pro contrario citat Pirh. cum in criminibus duæ vices sufficiant ad consuetudinem. Can. 11. an. 25. q. 2. junctâ Gloss. v. usum. & L. deinceps. C. de episcop. audient.*

Quæst. 29. Qualiter concubinatus & concubinaris dicatur notorius?

Resp. Dicitur talis vel per sententiam definitivam vel confessionem judicialiter factam declaratus. Et hæc dicitur notoreitas juris, *c. ult. b. r.* Vel quando nulla legitima oppositione aut alia tergiversatione repetiti concubitus possunt celari. Quæ dicitur notoreitas facti. Vel dum post legitimas superioris sui monitiones mulierem scandali causam dimittere à domo sua non vult, aut negligit; vel in domo tertii detinere pergit. Quòd factum ad notoreitatem præsumptionis, quæ ex

certis factis & circumstantiis quid à jure pro veritate habetur spectat. vide me *loc. cit.* Porro ad probandum plenè concubinatum non sufficit probare cohabitationem, sed ipsi concubitus probari debent. Neque etiam probatio de voce publica & fama. vide me de hoc pluribus *loc. cit. quæst. 217. num. 1.*

Quæst. 30. A quo Judice crimen concubinitus puniendum?

1. Resp. primò: Non potest esse quæstio de clerico concubinario; cum certum sit illum de cætero ob alia non privatum privilegio fori quò ad personam à Magistratu sæculari non magis ob concubinatum, quam ob alia crimina non excepta puniri posse; quia etiam, dum aliàs crimina sunt mixti fori, & est locus præventioni, id intelligendum in ordine ad laicos; cum crimina clericorum solum à Judice ecclesiastico cognosci & puniri possint. *Delb. p. 1. c. 10. du. 1. §. 1. num. 31.* Unde remanet quæstio de concubinario laico & concubina clerici, ad quam

2. Resp. secundò: Concubinatus laici est delictum fori mixti, & sic cognosci & puniri potest tam à Judice sæculari, quàm ecclesiastico, prout quis eorum prævenerit. Rationem dat *Delb. l. c. num. 23.* quia concubinatus (intellige etiam laici) adversatur tam juri canonico quàm civili, & ab utroque prohibetur *Azor. p. 2. l. 3. c. 53. q. 2. dicens esse sententiam magis receptam. Bellet. loc. cit. tit. de favore cler. real. §. 4. num. 52. Vener. in exam. episc. l. 3. c. 37. num. 99. Bobadil. in polit. To. 1. l. 2. c. 17. num. 53. Felin. in c. cum generale, de foro compet. num. 13. Barbof. ad Trident. sess. 24. c. 8. & alii, quos citat & sequitur Delb. cit. num. 23. contra Abb. in c. cum generale. Vulpium in for. eccles. c. 41. num. 51. Bermond. tit. de pub. concub. vers. punitus. fol. 304. Cuchum instit. l. 2. tit. 6. num. 101. Honor. in decret. l. 5. tit. 26. Megal. in promptuar. vel causa spirit. num. 20. & v. concubinum. 10. Clar. in pr. l. 4. v. fornicationum. 6. & alios, docentes, concubinatum esse tantum fori ecclesiastici, eò quòd à solo jure canonico prohibeatur & puniatur, ut *Alex. in L. ex facto, §. si rogatus ff. ad S. C. Trebell. num. 13. Jo. Garc. in rubr. eod. de secundis nupt. Bermond. loc. cit. fol. 391. num. 2. Socin. in L. cum avus. ff. de condit. & demonstr. num. 65. quorum sententiam satis probabilem dicit Delb. l. c. n. 24.* Et ei favere praxin, quæ Judices sæculares regulariter non puniunt hoc delictum, nisi quatenus requisiti ab ecclesiasticis tanquam brachium sæculare. De cætero ex eo, quòd concubinatus sit delictum fori mixti, rectè infert *Delb. l. c. num. 28.* Prælatum ecclesiasticum non tantum tunc ordinariè posse illud punire, quando concubinaris ter monitus in peccato & excommunicatus in excommunicatione per annum, aut etiam concubina ter monita non respicit; sed & absolute.*

3. Resp. tertio: Concubina clerici à Judice ecclesiastico puniri potest. *Zerol. in pr. episc. p. 1. v. concubinaris. Bellet. disq. cler. p. 1. de discip. cler. §. 15. num. 64. Marth. de jurisd. p. 4. cas. 44. & alii, quos citat & sequitur Barbof. in c. si quisquam, h. r. num. 4. Pirh. h. r. num. 6. qui etiam ex Abb. in cit. c. num. 4. & Gloss. in c. eos qui. dist. 32. hanc dat rationem; quòd, si fœmina*

mina